

## Posudek disertační práce Mgr. Pavly Povolné

### Informování a edukace seniorů v rámci zdravotní péče

**Autorka práce:** Mgr. Pavla Povolná

**Vedoucí práce:** prof. PhDr. RNDr. Helena Haškovcová, CSc.

Oponent: Mgr. Marek Vácha, PhD. Přednosta Ústavu etiky na 3. lékařské fakultě UK, Praha.

Autorka se ve své disertační práci zabývá tematikou informování a edukace pacientů v rámci zdravotní péče. Téma práce je zvoleno velmi případně a snaží se zmapovat velmi důležitou, i když často přehlíženou oblast našeho zdravotnictví. Textů, které by se do takové hloubky komunikaci se seniory je v rámci České republiky poskrovnu. Tím více je chvályhodná snaha autorky celou oblast důsledně zmapovat a v rámci svého výzkumu se nejen dotknout toho, co si zdravotní pracovníci myslí, že si přejí senioři a co si senioři skutečně přejí, nýbrž i naznačuje řešení celého problému.

Prvních 203 stran (!) práce tvoří teoretická část, ve které autorka velmi pečlivě nahlíží problematiku z mnoha úhlů pohledu a zachází až do nečekaných detailů (např. v teorii informace), zabývá se rozdíly mezi daty, informací a poučením, vychází přitom z dnes již klasické práce Konrada Liessmanna, z českých autorů cituje velmi správně a často Helenu Haškovcovou, jednu z mála autorek, která píše o problematice lékařské etiky, lidského stárnutí a stáří srozumitelně a vysoce odborně. krom těchto dvou zmiňovaných autorka často cituje různé další autory, což občas působí až rušivě: text sám je natolik silný a erudovaný, že snad již ani nepotřebuje, aby byl vyztužován dalšími citáty.

V další části textu autorka velmi přesně a do hloubky rozebírá tematiku informovaných souhlasů, jejich výhody a především jejich stále se vyskytující nedokonalosti, jako je přemíra cizích výrazů, ve kterých se pacient nutně ztrácí („...je možné zhodnotit výsledky RTG, CT, MR, ultrazvuku, event. bronchoskopie a bronchiální biopsie, jedná se však spíše o doplňující a komplementární, než alternativní vyšetření.“ (str. 48).

Působivost teoretické části vychází však nejen z autorčina hlubokého ponoru do problematiky a nastudování celá řady prací zahraničních i českých autorů, jako zároveň také z jejího praktického profesionálního směřování. Výsledný text je tak velmi zdařilou syntézou teoretických znalostí i osobních postřehů autorky z praxe.

Jediné výtky, které je možno k práci poznamenat, jsou občasné drobné formální nepřesnosti, (kterých se ovšem žádná práce zcela nevystříhá). „I naše fyzické bytí vznikalo a získávalo tvar na základě předání a přečtení (genetické) informace – ukryté a důmyslně poskládané do aminokyselinového kódu v jádrech pohlavních buněk našich rodičů.“ ( str. 17) – zde by možná byla na místě opatrnější formulace co se týče onoho „aminokyselinového kódu“.

Rovněž spor, zda morálku vyvozovat z rozumu nebo z emocí (str. 69) byl popsán v mnoha různých textech českých ale především zahraničních autorů. Na obranu autorky je ale třeba podotknout, že téma je již k zaměření práce zcela okrajové. Původním autorem citátu Panta rhei je Hérakleitos (str. 103). Občasné překlady (str. 160, 192, 199) ani nestojí za to uvádět.

Hlavní zisk celého textu vidím ve zdůraznění faktu, že z oněch tradičních tří pilířů, které by zdravotní pracovník si měl osvojit (znalosti, dovednosti, postoje) je právě komunikace, patřící

do oněch „attitudes“ „vysoce odborná, velmi obtížná a náročná činnost, která vyžaduje od zdravotníků vůli, kvalifikaci a empatii, čas a především vnitřní přesvědčení, že tato činnost je smysluplná a užitečná.“ (str. 75)

Závěr: Práce je zpracována na adekvátní odborné i vědecké úrovni, jednoznačně doporučuji její obhajobu a velmi doporučuji její knižní vydání..